

L’evidència que el govern espanyol no admetrà la possibilitat d’una consulta a Catalunya sobre el seu futur ha anat covant diverses alternatives perquè el poble de Catalunya expressi la seva opinió sobre la possibilitat d’esdevenir un nou estat d’Europa. Tot i que el govern Mas continuï expressant la seva voluntat d’arribar a acords amb el govern espanyol i poder fer un referèndum pactat –com el que han tancat Regne Unit i Escòcia– per “carregar-se de raons”, els plans B es presenten en societat. El primer i principal és el que creix al Parlament des de la passada legislatura en forma de “Llei de consultes populars no referendàries i participació popular”. PP i Ciutadans van intentar aturar-la la setmana passada amb sengles esmenes que van ser rebutjades per 104 vots (de 135 que té el Parlament) provinents de CiU, ERC, PSC, ICV-EUiA i la CUP. Aquest resultat garanteix la continuïtat de la tramitació d’una proposició de llei “que regula el règim jurídic, les modalitats, el procediment i la convocatòria de consultes populars que no tenen caràcter vinculant”. Aquesta llei permetrà votar als ciutadans majors de 16 anys i admet tres modalitats de convocatòria: podran ser convocades o promogudes pel president de la Generalitat, els presidents dels ens locals i els ciutadans –en aquest cas, amb el requisit previ d’un nombre de signatures proporcional a la població de l’àmbit de la consulta, en funció que tinguin un caràcter local o nacional.

La diferència bàsica entre aquestes consultes i un referèndum vinculant és que l’entitat convocant no pot fer servir el cens electoral espanyol –això va quedar clar quan el *lehendakari* Ibarretxe va intentar impulsar el pla que portava el seu nom.

Tot i que aquestes consultes “no tenen caràcter vinculant”, sobiranistes i independentistes entenen que un referèndum d’independència amb un resultat clarament favorable a la secessió, esdevindria automàticament la classificació per a la lliga dels estats europeus. Segons aquesta teoria, l’evident legitimitat de les votacions, la radicalitat democràtica dels resultats de les urnes, no podria ser aixafada per la legalitat de l’estat i la legislació internacional l’acabaria reconeixent.

En una setmana s’han materialitzat quatre vies possibles per a consultar els catalans: al Parlament, tira endavant la llei de consultes; el president no descarta unes eleccions plebiscitàries en una entrevista; el manifest “Junts a Europa” defensa que les eleccions europees siguin un primer test i l’Assemblea Nacional Catalana (ANC) proposa fer servir el dret fonamental de petició.

Els quatre camins del dret a decidir

Votació de les esmenes del PP i C's contra la llei de consultes, el passat 22 de maig, al Parlament

El PSC recorda, en canvi, que la llei de consultes no pot servir per a un referèndum d'independència, perquè aquest àmbit no és competència de la Generalitat de Catalunya. "No ha de ser un pla B independentista" va alertar el diputat del PSC Felip Pedret.

Plans C i accions d'empenta.

Aquest pla B oficiós –treballat, consensuat i, previsiblement, aprovat per molt àmplia majoria al Parlament– pot trobar entrebancs jurídics i polítics interposats per l'aparell de l'estat, el govern espanyol i diverses formacions polítiques (el mateix PP recollia signatures contra l'Estatut de Catalunya fa set anys), per la qual cosa els mateixos polítics i la societat civil estudien i expliciten el que es podrien considerar plans C i accions de reforç. Fins i tot el mateix president Artur Mas –en una en-

trevista inclosa en el llibre, de pròxima aparició, *Ara que no ens escolta ningú* (Editorial Pòrtic) de Jordi Cabré– obre la possibilitat a unes eleccions plebiscitàries si la consulta és impossible de celebrar. Segons ha explicat el mateix Cabré abans que es publiqui el llibre, el president explica que aquesta solució seria l'"últim recurs" i un "escenari no desitjable"; però si la consulta no se celebra, "segurament s'haurà de fer" d'aquesta manera.

L'escenari d'uns comicis que tinguin com a eix central la independència de Catalunya i on els partits es presentarien bàsicament a favor o en contra d'aquesta possibilitat donaria lloc a un Parlament constituent que s'hauria d'encarregar d'elaborar una constitució i liderar el procés d'independència. Lògicament, aquestes eleccions plebiscitàries anirien precedides d'un procés de reordenació dels partits clàssics i les coalicions històriques (caldrà saber com afectaria coalicions com CiU i ICV-EUiA o partits com el PSC) de final incert.

Un missatge a Europa. Ja fa mesos que les eleccions europees de la primavera de 2014 apareixen com una opció de pla B o, si més no, de pre-consulta, per llançar un primer missatge d'atenció a Europa on quedi reflectit el suport que reben els partits independentistes, d'una banda, i els unionistes, de l'altra. La setmana passada aquests rumors es van materialitzar en el manifest "Junts a Europa" o "Manifest per la unitat catalanista al Parlament Europeu", signat, entre d'altres, per Ernest Maragall, líder de Nova Esquerra Catalana, el sociòleg Salvador Cardús i l'historiador Antoni Segura. El manifest descriu l'actual moment històric i diu que calen "vies democràtiques (...) que incrementin la força de la reivindicació catalana". Entre les quals vies, "la més efectiva seria la constitució d'un govern unitari catalanista". Si aquesta no és possible, diu el document, "n'hi ha una altra que pot ser molt efectiva: la presentació d'una candidatura unitària a les eleccions europees de 2014".

Els partits que haurien de sumar-se a aquesta candidatura, "en coherència amb el concepte de Catalunya nou estat d'Europa, (...) compartiran un

compromís explícit amb relació al concepte central d'estat propi i, al mateix temps, l'aspiració de contribuir activament al procés de construcció de l'Europa federal, diversa però forta i unida".

Aquesta iniciativa "donarà a la ciutadania catalana que vol ser-ho d'un estat propi i de la Unió Europea l'oportunitat d'expressar la seva voluntat i la seva singularitat respecte a la resta d'Espanya i la seva determinació majoritària per assolir aquest objectiu".

Dret de petició i declaració unilateral.

L'últim camí del dret a decidir va ser presentat el mateix dia que la llei de consultes refermava el seu pas pel Parlament. És un altre pla B per si la consulta independentista no es pot celebrar i està apadrinat per la plataforma que va encapçalar l'èxit de la manifestació de l'últim 11 de setembre, l'Assemblea Nacional Catalana. Es tracta d'una campanya titulada "Signa un vot per la independència" i apel·la al dret fonamental de petició per legitimar una declaració unilateral d'independència. Com resumia la presidenta de l'ANC, Carme Forcadell, "si no és possible la consulta, demanem als representants electes que declari la independència".

El dret de petició, segons explica Agustí Carles, de la sectorial de Juristes i Economistes, és un mecanisme de democràcia directa. La butlleta de votació que ofereix l'ANC demana al Parlament "que dugui a terme totes les iniciatives polítiques per tal que es pugui celebrar, no més tard del 31 de maig de 2014, una consulta democràtica i políticament vinculant per tal que els catalans puguem exercir el dret a decidir". I afegeix que, "en cas que no sigui possible", els representants electes declari la independència de Catalunya "com a molt tard l'11 de setembre de 2014".

Més que una cruïlla de quatre camins, el ventall de rutes proposat per polítics i societat civil sembla un mapa de carreteres alternatives: si la carretera asfaltada i lògica està tallada, hi ha desviacions per vies secundàries, camins rurals i dreceres camps a través per anar-hi a peu.

Alex Milian

de Catalunya. La tramitació continuarà.